

Regelrådets uttalelse

Om: Høring – forskrifter til ny sikkerhetslov

Ansvarlig: Forsvarsdepartementet

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er ikke tilstrekkelig utredet**

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: [Sett inn nummer]	Vår ref.: 18/00184	Dato: 27.9.2018	Vår saksbehandler: Marte Grønvold
---	------------------------------	---------------------------	---

Uttalelse fra Regelrådet

Om: Høring – forskrifter til ny sikkerhetslov

Konklusjon: Forslaget er ikke tilstrekkelig utredet

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Forsvarsdepartementet har gjennomført en grundig prosess i forbindelse med ny sikkerhetslov med forskrifter. Regelrådet stiller seg positive til at forskriftene organiseres på en måte som skal gjøre det enkelt for de som omfattes å finne fram til oppgaver og krav. Departementet har også gitt eksempler på nyttevirkninger og har forsøkt å tallfeste mulige kostnadsvirkninger.

Etter Regelrådets vurdering er det en betydelig svakhet ved utredningen at det ikke er kjent hvilke virksomheter som omfattes av utvidelsen av sikkerhetslovens virkeområde. Disse virksomhetene, og allerede identifiserte virksomheter, vil som følge av loven og forskriftene bli pålagt en rekke nye sikkerhetskrav. Det er mye positivt ved å gi et dynamisk og fleksibelt regelverk. Utfordringen er imidlertid at det er krevende for de som blir berørt å vite hva endringen innebærer. Dette krever informasjonstiltak fra myndighetene. Slik forslagene er beskrevet i høringsnotatet er det etter Regelrådets vurdering nærmest umulig å si noe om hvilke virksomheter som vil omfattes av loven og forskriftene, og hvor store de eventuelle kostnadene vil bli for disse.

Regelrådet vil anta at det i denne saken kan finnes opplysninger, utredninger eller lister over foreløpig utpekte virksomheter som er unntatt offentligheten. Det er således mulig at det kan finnes opplysninger som bidrar til å belyse virkeområdet for loven og berørte virksomheter utover det som fremgår av forslaget til forskrifter. Regelrådet har forståelse for at enkelte opplysninger må unntas offentligheten. Regelrådet mener likevel at departementet i større grad burde forsøkt å belyse virkeområdet for loven utover det som fremgår av forslaget til forskrifter.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Sandra Riise
leder av Regelrådet

REGELRÅDET,
Kartverksveien 21, 3511 Hønefoss
ORG.NR.: 916195613
TELEFON: 32 11 84 00
E-POST: post@regelradet.no
www.regelradet.no

1. Om forslaget som er sendt på høring

Forslaget omhandler forskriftene til den nye sikkerhetsloven som ble vedtatt av Stortinget 6. mars 2018. Forsvarsdepartementet tar sikte på at loven og forskriftene skal tre i kraft fra 1. januar 2019.

Forslaget består av tre forskrifter: En som omhandler myndighetenes roller og ansvar for nasjonal sikkerhet («Myndighetsforskriften»), en som omhandler virksomhetenes arbeid med forebyggende sikkerhet («Virksomhetsforskriften»), og en som omhandler klarering av leverandører og personell («Klareringsforskriften»).

2. Regelrådets prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker man gir uttalelser i.

De formålene som sikkerhetsloven skal ivareta er grunnleggende og viktig for det norske samfunnets eksistens. Herunder er den også viktig for norsk næringslivs mulighet til å drive sin virksomhet i trygge omgivelser. Regelrådet har valgt å uttale seg om forslaget til forskrifter til ny sikkerhetslov da forslaget, etter Regelrådets vurdering, kan innebære betydelige utgifter for virksomheter som blir underlagt det nye regelverket enten som utpekte virksomheter eller som leverandører til disse.

3. Regelrådets vurdering av utredningen av konsekvenser for næringslivet

Det følger av Regelrådets vedtekter § 2 første ledd at Regelrådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Rådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Som grunnlag for vurderingen nedenfor har Regelrådet særlig tatt utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksen kapittel 2. Det vil si pkt. 2-1 Minimumskravene til utredning og pkt. 2-2 Omfang og grundighet. Regelrådet har også sett hen til reglene om tidlig involvering av berørte parter i utredningsinstruksen pkt. 3-1.

3.1. Kostnadsvirkninger og nyttevirkninger for næringslivet

Regelrådet viser til at departementet har tallfestede eksempler på kostnader forbundet med det nye regelverket for finanssektoren og samferdselssektoren. For øvrige aktuelle sektorer foreligger det ingen utredning av virkninger. Regelrådet forstår det slik at dette skyldes at det enda ikke er bestemt hvilke virksomheter som vil bli underlagt loven, og at det derfor ikke er mulig for departementet å gi en fullstendig utredning av kostnadene for næringslivet. Regelrådet registrerer at det er gitt eksempler på kostnadene ved manglende sikkerhet.

Regelrådet har forståelse for at det er vanskelig å utrede virkningene av forslagene for næringslivet når man først har valgt å organisere sikkerhetsloven, forskriftene og departementets ansvar for å utpeke virksomheter på en slik måte. Etter Regelrådets vurdering fritar dette imidlertid ikke departementet for oppgaven. En bedre koordinering av arbeidet med å utpeke virksomheter ville gitt de berørte virksomhetene mulighet til å uttale seg om forslagene. Etter Regelrådets vurdering burde utpekingen vært klar senest i forkant av høringen av forslaget til forskrifter. Dermed kunne departementet også i større grad sagt noe om virkningene av forslagene.

Som følge av mangel på informasjon om berørte virksomheter stiller Regelrådet spørsmål ved om det i denne saken finnes utredninger eller lister over foreløpige utpekte virksomheter som er unntatt offentlighet av hensyn til forsvarshemmeligheter eller tilsvarende. Regelrådet har forståelse for behovet for å unnta enkelte opplysninger fra offentlighet, men stiller spørsmål ved om departementet likevel på egnet vis kunne bidratt til å belyse virkeområdet for loven utover det som fremgår av forslaget til forskrifter.

Departementet skriver i høringsnotatet at regelverkets funksjonelle krav gir virksomhetene fleksibilitet til å velge kostnadseffektiv sikring, men at dette også forutsetter sikkerhetsfaglig kompetanse. Videre skriver departementet at funksjonelle krav, og begrensningene i lovens § 4-3, gjør at virksomhetene ikke skal ha flere eller mer omfattende sikkerhetstiltak enn det som er nødvendig for å oppnå et forsvarlig sikkerhetsnivå. Regelrådet er enig med departementet i at funksjonelle krav gir rom for at virksomhetene kan velge kostnadseffektive løsninger.

3.2. Konkurransenvirkninger for næringslivet

Regelrådet kan ikke se at konkurransenvirkningene er utredet. Departementet skriver imidlertid at for sektorer med stor utenlandske kontaktflate, og som er avhengige av utenlandske ekspertise og kompetanse, vil krav til klarering ved anskaffelser kunne gi relativt høye økonomiske og administrative konsekvenser. Siden det ikke er bestemt hvilke private virksomheter som blir underlagt loven er det vanskelig å si noe konkret om konkurransenvirkninger. Hvis virkeområdet utvides vil det påvirke både virksomheter som blir omfattet av loven direkte og leverandører til disse. Hvis leverandørområdet blir betydelig utvidet kan det ha uheldige konkurransenvirkninger da kriteriene leverandørene må oppfylle er forholdsvis strenge. Noen leverandører kan få problemer med å oppfylle kriteriene, eller det kan være tid- og kostnadskrevende å oppfylle kriteriene. De leverandørene som i dag leverer varer og/eller tjenester til virksomheter underlagt dagens lov kan få et konkurransefortrinn hvis virksomhetsområdet utvides med den nye loven. Videre kan nasjonalt forankrede leverandører få konkurransefortrinn hvis sikkerhetsklarering av utenlandske personell er for krevende.

3.3. Forenkling for næringslivet

Forskriftene er delt inn i tre deler for å gjøre det enklere for de berørte partene å finne den delen som omhandler deres plikter. Det er positivt at departementet organiserer forskriftene på en pedagogiske og ryddig måte av hensyn til brukerne. Regelrådet kan ellers ikke se at forslaget innebærer forenklinger for næringslivet.

3.4. Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

Regelrådet kan ikke se at hensynet til små virksomheter er særskilt vurdert. Siden det ikke er bestemt hvilke private virksomheter som blir underlagt loven er det vanskelig å vite om og i hvilken grad små virksomheter blir påvirket, dette er en svakhet ved forslaget. Videre kunne departementet med fordel vurdert om kostnadene i forbindelse med klarering av leverandører vil bli særlig kostnadskrevende for små virksomheter.

3.5. Alternative tiltak

Regelrådet kan ikke se at det er utredet alternative tiltak. Siden det allerede er bestemt gjennom vedtaket av sikkerhetsloven at det skal gis nærmere regler i forskrifter, er det ikke grunn til å forvente at det utredes overordnede alternative tiltak. Det fremgår imidlertid heller ikke av høringsnotatet at det er utredet alternative formuleringer eller alternative krav i forskriftsform. Regelrådets vurdering er at utredningen ikke oppfyller utredningsinstruksens krav på dette området.

3.6. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Departementet skriver at forskriftenes funksjonelle krav krever sikkerhetsfaglig kompetanse, og at Nasjonal Sikkerhetsmyndighet og sektormyndighetene vil ha en viktig rolle med å gi råd og veiledning. Selv om forutsetninger for en vellykket gjennomføring med dette er nevnt, mener Regelrådet at departementet med fordel kunne sagt mer om hvordan veiledningen skal foregå, særlig med hensyn til de nye virksomhetene som vil bli omfattet av reglene. De aktuelle myndighetene kan med fordel lage veiledningsmateriell og ta kontakt med virksomheter og leverandører som er eller blir omfattet.

3.7. Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Regelrådet har forståelse for at det trengs et nytt og oppdatert regelverk på sikkerhetsområdet, og at sikkerhetsloven er utformet som en rammelov for å kunne tilpasse seg et stadig endret trusselbilde. Det er imidlertid enklere å endre forskriftene, og forskriftene inneholder mer detaljerte regler enn loven. Regelrådet savner derfor en konkretisering av virkeområdet i forbindelse med arbeidet med forskriftene til sikkerhetsloven. Etter Regelrådets vurdering er det særskilt viktig at departementet klargjøre virkeområdet ytterligere. Selv om det er Regelrådets prinsipale vurdering at dette burde vært gjort i forkant av høringen, mener Regelrådet at det tross alt er bedre at svakheten rettes opp i forbindelse med fastsettelsen av forskriftene.

Det er viktig at departementene i arbeidet med å fatte vedtak også ser på kostnadseffektene for den enkelte virksomheten som blir omfattet, og spesielt om enkelte virksomheter kan komme til å endre status over tid og bevege seg ut og inn av lovens virkeområde.

For øvrig gjør vi oppmerksom på at det følger av utredningsinstruksen pkt. 4-3 at Regelrådet skal informeres om høringen når forslag til lov og forskrift som er særlig relevant for næringslivet legges ut på høring, jf. utredningsinstruksen pkt. 4-3. Vi kan ikke se å ha mottatt informasjon om denne høringen, og ber om dere i fremtiden også setter Regelrådet som mottaker av høringer som berører næringslivet.

4. Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Etter Regelrådets vurdering er det, gitt regelverkets form, ikke mulig å svare på om forslaget er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.